

ARTHUR WEISER, *Das Buch der zwölf kleinen Propheten, I, Hosea-Micha*. Das Alte Testament Deutsch, Teilband 24. Göttingen Vandenhoeck u. Ruprecht, 1949. 262 bls. Prys 10.80 DM, geb. 13.30 DM.

Deur die vermyding van enige Hebreese uitdrukking en in die algemeen 'n eenvoudiger en helderder spraakgebruik is hierdie deel van die nuwe Duitse praktiese kommentaarreeks vir 'n nog uitgebreider leserskring genietbaar as dié van von Rad. Na 'n korte hoofstuk oor die Twaalfprofeteboek as bundel en die behandeling van die vraag hoe ons die ontstaan van die bundel die beste kan voorstel (die skrywer meen dat dit 'n langer proses was in verskillende stadia, en noem tereg die bundel 'n hele biblioteek, wat profetiese prediking van 'n halwe millennium omvat), laat die skrywer elke profetiese boek voorafgaan deur 'n kort, baie instruktiewe inleiding, waarin die tydsomstandighede, persoon en prediking van die profeet en die ontstaan van die boek wat sy naam dra geskets word. In die beperking toon homself hier inderdaad die meester. Die standpunt van die skrywer is die beheers-, gesond-kritiese. Hy is geensins geneig om alle heilsvoorsegging aan die profete te ontsê nie, soos 'n hiperkritiek indertyd wel gedoen het. Dit beteken egter nie dat Weiser nie later toevoegings van heilsprofetiese aard in die profeteboeke sou aanneem nie. So meen hy bv. Amos 9:11 vv. en Miga 7:8 vv. as na-eksiliese toevoegings te moet beskou. Andersyds verdedig hy ten sterkste die egtheid van die heilspेरिकope Hos. 2:1-3 en 14:2-9, Miga 5:1-5 e.a. Aan die perikope wat as jonger toevoegsels beskou word, word egter dieselfde eksegetiese en teologiese aandag gegee as aan die „egte” gedeeltes, en hulle Godsgetuienis is ewe evident.

Die boeke word in kort, oorsigtelike perikope ingedeel wat noukeurig op hulle eenheid en verband al of nie met die aangrensende perikope ondersoek word. Elke perikoop kry 'n skerp tiperende en meestal besonder geslaagde opskrif.

'n Goeie kriterium vir eksegetiese takt is gewoonlik die behandeling van die gedeeltes oor die huwelik van Hosea. Op m.i. oortuigende wyse set die skrywer die besware uiteen teen die allegoriese opvatting netsoos teen die letterlike (deur hom ook kronologies-biografiese genoem) volgens welke Hosea die bevel sou gekry het om 'n assodanig

bekende ontugtige vrou te trou en hy kies met fyn afgewoë argumente vir die retrospektiese verklaring waarvolgens Hosea in die teleurstelling van sy eers gelukkige huwelik later die hand van God sien wat hom hierdie huwelikservaring as simbool van die verhouding van Israel en sy God laat verstaan. Weiser verwerp m.i. ook tereg die opvatting as sou H.3 slegs 'n parallele berig wees van H.1 en die ander (wat bv. Vriezen in sy Oud-Israel. Geschriften weer verdedig) as sou H.3 'n ander vrou as H.1 op die oog hê (m.i. word die kern van Hosea se prediking van die onverklaarbare vashoudendheid van die liefde van God onder alle teleurstelling hierdeur geraak). Tereg benadruk Weiser egter dat dit by Hosea nie gaan om die psigologies-biografiese moment nie maar om die profeties-teologiese. As nuwe element in Hosea se prediking bo die van Amos sien Weiser dat in Hosea se toekomsvisie gerig en heil albei afgelei word van die liefde van God. Vir treffende eksegese sou ek ook kan wys op Weiser se behandeling van die Jakobsperikoop H. 12:3-15. Merkwaardig is sy opvatting van H. 13:12-14 as profesie van verlossing, waardeur die gebruik van vs. 14 deur Paulus in 1 Kor. 15 heeltemal geregverdig sou word.

Die behandeling van die merkwaardige boek Jona is besonder simpatiek. Met erkenning van sy jonge karakter, ver afstaande van die tyd waarin die profeet gestel word en van die psalm as nog weer jonger invoegsel, benadruk die skrywer die groot en eg-profetiese betekenis van hierdie geskrif in sy universalistiese tendens, reeds in H. 1, die ontmitologisering van die visvoorstelling, en die oorwegend teosentriese karakter van die prediking van die boek, waarin veelmeer as die profeet God self die handelende persoon is. Met besondere aandag word die „on-egte” psalm geëksegetiseer.

'n Steekproef by die boek Miga gee weer allerlei bewyse van Weiser se beheerste kritiek en gekonsentreerd teologiese aandag. Die perikoop van die Deurbreker (H. 2:12 v.) kan Weiser nie aan Miga toeken nie, maar ag hom eksilies of later: eweso die belangrike gedeelte 4:1-5 oor „Gods vrederyk”. Maar na aanleiding van albei gedeeltes sê die skrywer: „Deur die toevoeging van die heilsprofesie word die oordeelsprediking van Miga geensins opgehef nie; dat dit uitloop in die heilsverwagting het intendeel die erkenning van die woord aang. die oordeel en die buiging van die volk onder die straf van God tot vooronderstelling en is te verstaan vanuit 'n gemeente wat self deur gerig en boete deurgegaan het” (bl. 223 v.); en by H. 5:1 vv.: „Die erns van die profetiese bedreiging met die gerig word deur die woord van belofte nie opgehef nie maar veronderstel; gerig en heil lewer in die Outestamentiese samevattende voorstelling en insig (Gesamtverständnis) eers in hulle dieper samehang die geheel van die goddelike wêreldleiding.” Ek vra my af of by 'n dergelyke ongetwyfeld juiste beskouing veel besware teen die egtheid van verskillende perikope nie opgehef word nie

en die volgorde van die perikope nie ongewild tog as kronologies geneem word nie.

In die Messiasvoorsegging H. 5 : 1-5 wat Weiser beslis as van Miga afkomstig handhaaf, volg hy die interessante vertaling van Baumgartner van vs. 4 : „En Hy sal Heer van die vrede wees.” Dat die helpers van die Messias in hierdie vers „mensevorste” genoem word verstaan hy as afwering van die oorspronklik politeïstiese wortel van hierdie ou voorstelling. Belangwekkend is na aanleiding van H. 5 : 6-8 sy uiteensetting van die dubbele taak van Israel as Godsvolk : voltrekker van die goddelike heil sowel as van die goddelike gerig, draer van die heilshistoriese beslissing tussen seën en vloek, tussen lewe en ondergang. Die woord van die dubbele opdrag van die Godsvolk het in Christus en sy kruis sy vervulling gevind.

Hierdie grepe uit Weiser se profeteverklaring is genoegsame bewyse vir die wetenskaplike en teologiese waarde van sy werk, wat sowel vir selfonderrig as vir die prediking van groot nut sal blyk te wees.

29.10.'49.

B. GEMSER.